

De SALTHO leeswijzer

Hoe lees je het SALTHO testresultaat en wat kun je er mee?

Ter wille van de leesbaarheid wordt in dit document 'de student' met 'hij' aangeduid. Uiteraard bedoelen we 'hij/zij'.

Inleiding

In deze leeswijzer leggen we uit hoe je het SALTHO-testrapport kunt lezen, hoe je de scores op de verschillende onderdelen kunt duiden en welke concrete actie jij en je student kunnen ondernemen om de student verder te helpen bij het aanleren van effectieve en efficiënte leerstrategieën. Het is bedoeld als aanvulling en verdiepingsslag op de tips en adviezen die studenten in digi-SALTHO automatisch krijgen op basis van hun testuitslag.

Het SALTHO-testresultaat geeft een goed beeld van hoe de student zijn eigen studeergedrag ziet en geeft de richting aan waarin de student zijn studeergedrag kan ontwikkelen. De student zal echter in de meeste gevallen niet vanzelf zijn studeergedrag aanpassen aan de hand van alleen het testrapport. Het is daarom belangrijk dat het testrapport een follow-up krijgt in de vorm van begeleiding en oefening. Een eerste stap is het voeren van het **gesprek** met de student aan de hand van diens SALTHO-testrapport. Het doel van het gesprek is tweeledig. Ten eerste geef je daarmee als begeleider het signaal af dat de vraag 'Hoe moet ik eigenlijk studeren' bespreekbaar is. Je verlaagt de drempel om het er met jou over te hebben als het studeren niet lukt. Daardoor zullen studenten minder vaak blijven 'aanmodderen' en stilaan op achterstand raken. Ten tweede kun je tijdens het gesprek de student helpen de testresultaten verder te concretiseren. In de testresultaten staan concrete tips, maar het is nuttig deze tips voor de student verder op maat uit te werken. Het kan voor veel studenten ook behulpzaam zijn, als je op basis van de test kunt aangeven wat ze als eerste kunnen aanpakken. Deze leeswijzer biedt je daarvoor de handvatten.

Naast een gesprek is het aanbieden van een **workshop** een goede follow-up. Een draaiboek voor een workshop kun je opvragen bij Marc Veen (m.j.m.veen@hva.nl). Binnenkort verschijnt het boek "Slimmer door het hbo" van Jeanine Baltzer. Hierin wordt ook het draaiboek opgenomen. Het manuscript van het boek is nu al te downloaden op mijhva.nl (A-Z; Lemma: "SALTHO leerstrategieëntest")

Ten slotte kun je studenten ook **in je (vak-)onderwijs** helpen adequate leerstrategieën te ontwikkelen door bijvoorbeeld gerichte verwerkingsopdrachten te geven die de student alleen kan doen als hij een of meer leerstrategieën inzet. Ook dit komt aan de orde in het "Slimmer door het hbo". Je kunt een pre-order voor het boek plaatsen bij Marc Veen (m.j.m.veen@hva.nl).

De onderdelen van het testrapport.

Het testrapport bestaat uit de volgende onderdelen (in volgorde):

- Gegevens van de student en de datum waarop de student de test heeft ingevuld.
- Opmerkingen van de student: Als de student in digi-SALTHO een opmerking voor de docent heeft achtergelaten, dan vind je die onder de datum waarop de test is ingevuld.
- Onder het kopje 'Scores' vind je op elk van de zeven onderdelen de scores uitgedrukt in een cijfer van 0 tot en met 21.
- Onder de scores in cijfers, is per onderdeel beschreven wat de behaalde score zegt over de wijze waarop de student aangeeft te studeren, de mate waarin de student intrinsiek gemotiveerd is tot

studeren en de mate waarin grip en controle ervaart op zijn leerproces. Ook staan er tips voor effectiever en efficiënter studeren die passen bij de scores.

Hoe hoger de score, hoe beter?

Op elk onderdeel kan een student 0 tot en met 21 punten scoren. In principe geldt: Hoe hoger de score, hoe beter. Het betekent dat een student meer aspecten van een leerstrategie (bewust of onbewust) in zijn studeerrepertoire heeft en dat hij aan meer voorwaarden voor effectief en efficiënt studeren voldoet (zoals motivatie en een gevoel van controle over het leerproces).

Een belangrijke uitzondering op de regel 'hoe hoger, hoe beter' is de score op Reproductiegericht leren. Een hoge score is namelijk niet per se gunstig of ongunstig. Het 'domweg' uit het hoofd leren is in het algemeen geen bijzonder effectieve leerstrategie, behalve als toetsen sterk gericht zijn op het kennen van feiten (definities, rijtjes et cetera). Reproductiegericht leren is dan in elk geval zinvol om de toets te halen. Dat de opgedane kennis niet zo lang blijft hangen, en dat het geleerde ook niet makkelijk toepasbaar voor toekomstige beroepsproblemen, is dan echter ook het gevolg van de toetsing en niet alleen van de wijze van studeren. Het is daarom belangrijk in adviezen aan de student de toetspraktijk van de opleiding of van specifieke vakken mee te wegen.

Een tweede uitzondering op de regel is de score voor 'Ongericht studeren'. Met deze categorie geeft de SALTHO een algemeen signaal af: Hoe hoger de score, hoe sterker het signaal dat de student weinig idee heeft van hoe hij het studeren kan aanpakken. Het kan ook een signaal zijn dat de student te weinig aandacht besteedt aan het studeren, mogelijk door onderschatting, persoonlijke omstandigheden, bijbaantjes et cetera.

Wanneer is een score 'laag' of 'hoog'?

Het vertrekpunt van de test is dat elke student kan studeren, omdat hij anders nooit op het hbo was gekomen. Het hbo vereist echter specifieke studeervaardigheden die de ene student (van nature of goed aangeleerd) al beheerst als hij op het hbo komt en die de andere nog moet leren. Het doel van de test is te ontdekken wat de student nog méér kan doen om (nog) effectiever en efficiënter te studeren. Het is dus niet zinvol om exact aan te geven wanneer een score 'laag' of 'hoog' is, want ook studenten met relatief hoge scores kunnen hun manieren van studeren verbeteren.

Het is wèl zinvol om de scores *ten opzichte van elkaar* te beoordelen, of om alert te zijn op scores die sterk afwijken van die van andere studenten.

Hoe het werkt

De antwoorden op de individuele uitspraken van de test zijn niet opgenomen in het testresultaat, omdat je anders bedolven zou worden onder de hoeveelheid gegevens. Daardoor kun je niet in detail zien wat een student nog zou kunnen toevoegen aan zijn studeerrepertoire. Wat je wel kunt doen is het volgende:

Lees eerst het volgende hoofdstuk om een beeld te krijgen van de verschillende leerstrategieën en voorwaarden die gemeten worden.

Lees daarna het testrapport van de student om je een beeld te vormen van hoe deze student zegt te studeren en welke tips hij daarbij van digi-SALTHO heeft gekregen.

Bekijk dan het laatste hoofdstuk van deze leeswijzer. Hierin vindt je specifieke voorbeelden van uitslagen. Bekijk welke van deze situaties van toepassing zijn op de testuitslag van de student.

Op grond van de testuitslag, in combinatie met het laatste hoofdstuk, kun bepalen waar de student het beste kan beginnen om zijn studeergedrag te verbeteren. Als dat bijvoorbeeld 'structureren' is, loop dan met de student de vragen van de test door, zoals die in het volgende hoofdstuk staan beschreven. Je merkt dan vanzelf waar de student op dit moment in zijn ontwikkeling het meeste baat bij kan hebben.

De uitspraken van de SALTHO per categorie

Inleiding

Hieronder volgt een overzicht van de uitspraken waar studenten in de SALTHO zichzelf op scoren. Ze zijn geordend per categorie. Ook vind je een toelichting per categorie.

A. Geconcentreerd, plichtsgetrouw, planmatig en gespreid studeren

1. *Gewoonlijk plan ik mijn schoolwerk van tevoren.*
2. *Ik houd mij meestal aan mijn eigen planning.*
3. *Ik ben graag ruim op tijd met het inleveren van mijn werk.*
4. *Ik heb een plek om te studeren waar ik mij goed kan concentreren.*
5. *Vlak voor, of vlak na elke les lees ik de stof die daar bij hoort.*
6. *Ik neem mijn boeken altijd mee naar de lessen.*
7. *In de loop van een aantal weken herhaal ik de leerstof regelmatig en met tussenpozen.*

Hier hebben we te maken met duidelijk aangetoonde 'voorspellers' van het slagen voor de tentamens. Vooral gespreid herhalen van de leerstof leidt tot langdurig onthouden ervan. Dit herhalen zal nog meer effect hebben als de student de tweede keer iets anders met de leerstof doet dan alleen opnieuw doorlezen. Denk bijvoorbeeld aan het zichzelf overhoren, de stof op een andere manier structureren, voorbeelden erbij bedenken of er een stelling of conclusie aan verbinden.

De score op dit onderdeel komt iets anders tot stand dan de andere onderdelen. De scores op de volgende uitspraken worden van de antwoorden op de bovenstaande uitspraken afgetrokken:

1. *Ik studeer het best op het laatste moment.*
2. *Als ik een planning maak dan pas ik deze meestal weer aan omdat ik me er niet aan heb kunnen houden.*
3. *Ik kan me er moeilijk toe zetten om een les voor te bereiden of huiswerk te maken.*

B. Reproductiegericht leren / Oppervlakkige kennisverwerking

1. *Wanneer ik uit een boek leer, ben ik vooral bezig met letterlijk uit mijn hoofd leren van bijvoorbeeld rijtjes, definities of namen.*
2. *Ik bestudeer een boek of artikel door regel voor regel te lezen, terwijl ik onderstreep en herhaal.*
3. *Wanneer ik uit een boek of artikel leer, ga ik ervan uit dat het klopt wat er staat en heb ik er geen mening over.*
4. *Wanneer ik iets niet begrijp leer ik het gewoon uit mijn hoofd.*
5. *Als ik de kans krijg bestudeer ik alleen de samenvatting van een boek.*
6. *Ik wil graag dat de docent precies aangeeft wat belangrijk is om te onthouden voor de toets.*
7. *Als ik in een tekst woorden tegenkom die ik niet begrijp, dan lees ik gewoon verder en besteed geen tijd aan opzoeken.*

Reproductiegericht leren kenmerkt zich door de neiging alles letterlijk uit het hoofd te willen leren. Men richt zich op aspecten van de tekst (definities, namen en opsommingen) die als het ware 'aan de oppervlakte' van de tekst liggen en niet zozeer op de onderliggende boodschap, de kern of de

hoofdgedachte. Dit wordt ook wel *surface level learning* ofwel oppervlakkige kennisverwerking genoemd.

Op deze manier en met deze houding studeren kan ertoe leiden dat de student niet, of maar net kan slagen voor tentamens.

Dit heeft allereerst te maken met de beperkte capaciteit van het werkgeheugen waarin geen ruimte is voor veel losse brokjes informatie. Bovendien heeft het te maken met een inefficiënte en minder betekenisvolle opslag in het langetermijngeheugen waardoor de kennis, indien nodig voor de oplossing van een praktijkprobleem, moeilijk terug te halen is.

Wanneer later in de opleiding een beroep wordt gedaan op actief en onderzoekend leren, dan redt de student het hiermee niet.

C. Structureren

1. *Als ik leer, probeer ik eerst de hoofdlijnen op het spoor te komen. De details komen later.*
2. *Vóór ik een boek, een tekst of een hoofdstuk goed ga lezen, probeer ik eerst uit te vinden waar het ongeveer over zal gaan.*
3. *Tijdens het leren denk ik na over wat hoofd- en bijzaken zijn.*
4. *Voor ik uit een boek ga leren, kijk ik eerst naar de inhoudsopgave en de indeling.*
5. *Als ik leer, blader ik nogal eens door het boek, om te kijken hoe dingen samenhangen of verschillen.*
6. *Ik maak schematische overzichten van de belangrijkste onderdelen van de stof.*
7. *Tijdens het leren probeer ik in gedachten regelmatig de stof in eigen woorden samen te vatten.*

Structurerende processen tijdens het leren, leiden tot een diepere verwerking van de leerstof. Dit komt omdat nieuwe leerstof daardoor efficiënt geordend wordt en goed raakt ingebed in bestaande kennisnetwerken in het geheugen. De kennis is op die manier snel weer te achterhalen en wordt gemakkelijk opgeroepen wanneer zich situaties voordoen die daartoe aanleiding geven.

Wanneer een student Structuren beheerst en afwisselend met D. Betekenisgericht leren en E. Concretiseren kan toepassen, dan wijst dit, nog meer dan bij elke strategie afzonderlijk, op een succesvolle studeeraanpak.

D. Betekenisgericht leren

1. *Als ik leer uit een boek of artikel, zoek ik óók naar antwoorden op mijn eigen vragen over het onderwerp.*
2. *Tijdens het leren kom ik op allerlei ideeën.*
3. *Ik zoek graag nog naar andere verklaringen, dan de verklaringen die een studieboek of de docent geeft.*
4. *Ik zoek graag naar de achterliggende boodschap van een tekst en probeer die dan aan mezelf uit te leggen.*
5. *Wanneer ik tijdens het leren op iets stuit dat tegenstrijdig lijkt, probeer ik dat voor mezelf op te lossen of te verklaren.*
6. *Ik vraag mij nogal eens af of ik het eens ben met de beweringen in de leerstof.*
7. *Als ik studeer, leg ik de stof in mijn eigen woorden aan mezelf, of een ander, uit.*

Betekenisgericht leren is net als Structuren en Concretiseren een vorm van 'diep leren' en is het tegenovergestelde van oppervlakkige kennisverwerking of *surface level learning*. De student zoekt naar de onderliggende boodschap of hoofdgedachte, benadert de stof kritisch, onderzoekt deze op waarde en relevantie, koppelt eigen ideeën aan de stof en vormt zich al lezende een oordeel.

Betekenisgericht leren is een effectieve strategie wanneer het gaat om succes bij het bereiken van het hbo-niveau en het ontwikkelen van onderzoekend vermogen.

Wanneer een student Betekenisgericht leren beheerst en afwisselt met C. Structureren en E. Concretiseren, dan wijst dit, nog meer dan bij elke strategie afzonderlijk, op een succesvolle studeeraanpak.

E. Concretiseren

1. *Bij nieuwe begrippen die ik leer, probeer ik voorbeelden te bedenken.*
2. *Bij het leren van theorie probeer ik toepassingen te bedenken.*
3. *Bij een nieuw onderwerp in de leerstof, probeer ik me voor te stellen waar en hoe ik dat 'in het echt' kan tegenkomen.*
4. *Ik wil graag aan de slag met de dingen die ik geleerd heb uit een boek.*
5. *Ik koppel de leerstof graag aan mijn eigen ervaringen.*
6. *Wanneer ik iets niet meteen snap, ga ik het even uittekenen.*
7. *Ik denk bij het studeren graag na over de vraag, of het nuttig of bruikbaar is wat in het boek staat.*

Dit is een derde manier van 'diep leren' die gekoppeld is aan een toepassingsgerichte attitude en aan de behoefte om vooral te leren wat direct bruikbaar is in de praktijk. Door te concretiseren 'beklijft' de stof en door het koppelen aan relevante contexten en het erbij betrekken van de praktijk, zal de kennis in latere praktische probleemsituaties ook weer eerder beschikbaar zijn.

Wanneer een student Concretiseren beheerst en afwisselt met C. Structureren en D. Betekenisgericht leren, dan wijst dit, nog meer dan bij elke strategie afzonderlijk, op een succesvolle studeeraanpak.

F. Intrinsiek motivatie (Motivatie en zelfdeterminatie)

1. *De opdrachten die ik als huiswerk op krijg, kan ik goed aan.*
2. *Een moeilijke opdracht vind ik een uitdaging.*
3. *Opdrachten waarbij je zelf een onderwerp mag kiezen, vind ik het fijnst.*
4. *Ik leer graag van en met anderen.*
5. *Ik voel me over het algemeen thuis in een groep of een klas.*
6. *Samenwerken vind ik prettig.*
7. *Ik discussieer graag over wat ik in een boek heb gelezen of wat ik tijdens het college of een les heb gehoord.*

Motivatie, sociale verbondenheid en zelfdeterminatie (theorie van Ryan en Deci) zijn geen leerstrategieën, maar wel belangrijke voorwaarden voor 'diep leren'. Wie hoog scoort op deze uitspraken, ervaart weinig belemmeringen om tot diep leren te komen. Men zal dan eerder geneigd zijn tot structureren, concretiseren en betekenis geven, hetgeen leidt tot bruikbare en wendbare kennis die niet snel wordt vergeten.

G. Interne attributie en locus of control

1. *Ik weet zelf heel goed hoe ik voor een toets moet leren.*
2. *Als een opdracht niet duidelijk is, ga ik uitzoeken wat precies de bedoeling is.*
3. *Mijn manier van leren stem ik af op het soort vragen dat ik op een toets verwacht.*
4. *Voor ik aan een toets begin, weet ik meestal wel of ik het ga halen of niet.*
5. *Woorden en begrippen die ik tijdens het leren tegenkom en die voor mij onbekend zijn, zoek ik op.*
6. *Wanneer ik tijdens het studeren iets niet begrijp, bedenk ik een vraag die ik daarover ga stellen.*
7. *Wanneer ik een toets of tentamen niet haal, weet ik meestal wel waar dat aan ligt en hoe ik het een volgende keer anders ga aanpakken.*

Zich bewust zijn van oorzaken van succes of falen en zelf controle en invloed daarin hebben, zijn voorwaarden om tot effectieve leerstrategieën te komen. Een student die begrijpt waarom een cijfer soms laag uitvalt en de oorzaak ook bij zichzelf zoekt, zal in staat zijn om zijn prestaties te verbeteren door zijn leerstrategie aan te passen.

H. Ongericht studeren

1. *Ik studeer het best op het laatste moment.*
2. *Als ik een planning maak dan pas ik deze meestal weer aan omdat ik me er niet aan heb kunnen houden.*
3. *Ik lees liever een samenvatting dan de originele tekst.*
4. *Door andere bezigheden kom ik thuis weinig aan studeren toe.*
5. *Ik kan me er moeilijk toe zetten om een les voor te bereiden of huiswerk te maken.*
6. *Tijdens het studeren dwalen mijn gedachten vaak af.*
7. *Ik vind het moeilijk om te bedenken hoe ik precies moet leren uit een boek.*

Studeren op deze manier heeft als risico dat de student geleidelijk aan op achterstand zal komen. Bij het berekenen van de test scores worden de scores bij de uitspraken 1, 2 en 4 in mindering gebracht van de totaalscore op categorie A (Geconcentreerd, plichtsgetrouw, planmatig en gespreid studeren). De overige vragen uit de categorie 'ongericht studeren' (in de test aangeduid met een I of een J) tellen niet mee in een scoreberekening. Zij kunnen apart bekeken en besproken worden als signalen voor mogelijke problemen met studeren.

Opvallende scores en wat je daar mee kunt

Om dit hoofdstuk optimaal te kunnen benutten is het raadzaam eerst het vorige hoofdstuk te lezen.

1. *'Reproductiegericht leren' scoort hoog ten opzichte van 'Structureren', 'Betekenisgericht leren' en 'Concretiseren'.*

Deze student beheerst mogelijk in meer of mindere mate aspecten van diep leren, maar is vooral geneigd tot reproductiegericht leren. Zo lang er voornamelijk reproductiegericht *getoetst* wordt, zal de student de toetsen wel halen, behalve als hij er niet voldoende tijd en aandacht aan besteedt. In dat geval zal de score op 'Geconcentreerd, plichtsgetrouw, planmatig en gespreid studeren' relatief laag zijn.

Als de student geneigd is tot reproductiegericht leren, dan is het raadzaam de student te ondersteunen bij het aanleren van de drie strategieën voor diep leren ('Structureren', 'Betekenisgericht leren' en 'Concretiseren'). Het kan nuttig zijn te beginnen met de student te leren 'Structureren', omdat dat dat helpt hoofd- van bijzaken te onderscheiden. Als helder is wat hoofd- en bijzaken zijn, is het eenvoudiger de stof (bij voorkeur afwisselend) betekenisgericht te bestuderen en te concretiseren.

2. *'Geconcentreerd, plichtsgetrouw, planmatig en gespreid studeren' scoort relatief laag*
iets weerhoudt de student ervan daadwerkelijk gespreid en met herhaling te studeren, dat wil zeggen de stof bij te houden en de lessen voor te bereiden. Deze hindernis aanpakken verdient dan voorrang boven het aanleren van vaardigheden op het gebied van Structureren, Betekenisgericht leren en Concretiseren, omdat een student die drie leerstrategieën pas leert als hij daadwerkelijk geconcentreerd, plichtsgetrouw, planmatig en gespreid gaat studeren.
Is de score op 'Geconcentreerd, plichtsgetrouw, planmatig en gespreid studeren' relatief hoog, dan mag je daar echter niet automatisch de conclusie aan verbinden dat de student géén hindernissen bij het studeren ondervindt. Een student kan gespreid en met herhalen studeren, maar daar toch niet ver mee komen door bijvoorbeeld en taalachterstand. Als een student regelmatig en herhalend

leert, kan dat ook betekenen dat hij veel tijd aan 'stampen' besteedt. Deze reproductiegerichte leerstrategie is echter niet effectief (Zie ook onder 1.)

Het effect van gespreid studeren zit in de tijd van 'bezinking' en het daarna opnieuw met de stof aan de slag gaan, maar niet als dat bestaat uit 'uit het hoofd leren'

Is de score echter laag, dan is het nuttig met de student te bespreken wat hem ervan weerhoudt geconcentreerd, plichtsgetrouw planmatig en gespreid te studeren en welke vaardigheden hij op dit gebied mogelijk nog kan ontwikkelen. Hieronder vind je enkele voorbeelden van belemmeringen en de vaardigheden die de student mogelijk nog kan aanleren.

- **Zijn er persoonlijke omstandigheden** in het spel? Denk hierbij aan een functiebeperking, de thuissituatie (denk o.a. aan een druk gezin of mantelzorgtaken). Bij persoonlijke omstandigheden die de studie hinderen, of kunnen gaan hinderen, moet de student altijd zo snel mogelijk de studentendecanen op de hoogte brengen, vóórdát er sprake is van een studieachterstand. Als de studentendecanen geen dossier hebben van de student, kunnen ze persoonlijke omstandigheden niet erkennen. Dit kan relevant zijn als de student aanspraak wil maken op o.a. een uitgesteld BSA.
- Heeft een student een **(bij-)baan**? Soms is het voor de student financieel noodzakelijk te werken naast de studie. Je kunt de student eventueel verwijzen naar de studentendecanen om dit te bespreken.
- Heeft de student wellicht last van **uitstelgedrag**? Dit kan verschillende oorzaken hebben. Eén daarvan kan zijn dat de student niet goed weet hoe hij de (grote hoeveelheid) literatuur moet aanpakken. Leren plannen kan helpen. De strategie 'structureren' kan voorts helpen hoofd- van bijzaken te onderscheiden, waardoor de stof behapbaarder wordt. Als de student last heeft van uitstelgedrag als gevolg van faalangst, kan het nuttig zijn hem te attenderen op trainingen die de HvA regelmatig aanbiedt (info via A-Z op 'mijnhva onder lemma 'Studentendecanen').
- Heeft de student de **boeken gekocht**? Het komt regelmatig voor dat studenten het kopen van boeken uitstellen. Ze vertrouwen dan vaak op het leren uit uittreksels. Studenten kopen de boeken niet, of te laat, omdat ze eerst willen afwachten of ze wel echt nodig zijn. Ook komt het regelmatig voor dat studenten de financiële middelen niet hebben om een duur boekenpakket aan het begin van het jaar in één keer aan te schaffen. Verwijs de student in dat geval door naar de studentendecanen. Mogelijk komt de student in aanmerking voor financiële ondersteuning.
- Als een student **geen geschikte, rustige, plek heeft om te studeren**, kun je hem attenderen op studeerruimten in de gebouwen van de HvA.

Concrete vaardigheden die je de student kunt helpen ontwikkelen (indien van toepassing):

- Het maken van een goede studieplanning;
- Het aanleren van de gewoonte om lesstof liefst vóór, of anders vlak na, de les grondig te lezen en het liefst meteen al te 'structureren' (bijv. door mindmappen te maken, schematiseren, of heel bondig (!), in een paar zinnen, samen te vatten). Dit voorkomt dat studenten pas vlak vóór een toets ontdekken dat er te veel stof is om op het laatste moment te bestuderen.
- Het aanleren van de gewoonte om regelmatig eerder bestudeerde stof te herhalen en op een andere manier te bestuderen. Vooral het afwisselen van concretiseren, structureren en betekenisgericht leren is effectief.

3. *Intrinsieke motivatie scoort opvallend laag*

Intrinsieke motivatie is altijd relevant om met de student te bespreken, maar vooral als de score opvallend lager is dan de andere scores. Scoort 'Intrinsieke motivatie' relatief laag, dan is het belangrijk goed met de student te bespreken wat de oorzaak hiervan is. Soms is het met het aanleren van goede leerstrategieën te verbeteren, maar soms zijn andere acties nodig. Hier een aantal voorbeelden van oorzaken van een lage score op intrinsiek motivatie:

- De student is **niet wezenlijk geïnteresseerd** in de leerstof. Dit kan onder meer komen door een verkeerde studiekeuze, een verkeerd beroepsbeeld, of doordat de student het nut van bepaalde vakken niet ziet voor het beroep dat hij wil gaan uitoefenen. Als de student verkeerd, of erg onbewust, zijn opleiding gekozen heeft, kan het zinvol zijn hem te wijzen op het heroriëntatietraject dat de HvA jaarlijks aanbiedt.
- De student **voelt zich niet thuis of veilig in de klas** en/of vindt het moeilijk met zijn klasgenoten samen te werken. Dit kan uiteenlopende oorzaken hebben, variërend van een niet zo hechte klas, tot een functiebeperking bij de student (denk bijvoorbeeld aan autisme). Als een student zich niet bij het 'soort' studenten in zijn klas thuis voelt, kan het ook een indicatie zijn dat de student de verkeerde opleiding heeft gekozen.
- De student **voelt zich niet competent**. Mogelijk weet de student niet hoe te studeren, of is hij overweldigd door de hoeveelheid stof. In dat geval kun je de student leren hoe hij greep kan krijgen op de stof: Geconcentreerd, planmatig en gespreid studeren helpt, maar zeker ook het leren structureren van de lesstof om zo inzicht te krijgen in hoofd- en bijzaken. Als opstapje kun je met de student de uitspraken bespreken onder A en C (zie bijlage).

4. *'Interne locus of control en interne attributie' scoort laag*

Een student die relatief laag scoort op 'Interne locus of control en interne attributie' studeert weinig zelfbewust. Mogelijk zoekt hij de oorzaken van problemen bij het studeren buiten zichzelf en/of onderkent hij te weinig dat hij zelf positieve invloed op zijn studiesucces kan uitoefenen. Natuurlijk kunnen er daadwerkelijk externe factoren zijn die de student hinderen (zie bijvoorbeeld onder 2). Als die echter niet spelen, en de student is weinig genegen tot zelfreflectie, dan heeft het niet zo veel zin de student studeervaardigheden aan te leren. Hij zal er immers niet voor open staan. Het is dan de uitdaging via coaching de student aan het roer van zijn eigen studie te zetten. (Denk bijvoorbeeld aan 'oplossingsgericht coachen').

5. *Alle onderdelen scoren ongeveer even laag*

Als alle onderdelen ongeveer even laag scoren, dan is het belangrijk éérs bij de student de voorwaarden voor effectief en efficiënt studeren langs te lopen, dat wil zeggen: "Intrinsieke motivatie" en "Interne locus of control en interne attributie". Vooral de 'Intrinsieke motivatie' om te studeren is dan een belangrijk gespreksonderwerp. Als een student immers niet zelf geïnteresseerd is in de stof (of in leren of doorstuderen in het algemeen, bijvoorbeeld omdat het van de ouders 'moet'), dan is het niet zinvol over leerstrategieën te beginnen, omdat de kans groot is dat hij er niet veel mee zal doen.

Het is ook mogelijk dat de student er nooit aan gedacht heeft vanuit eigen vragen de stof te benaderen. Waar is hij wél nieuwsgierig naar? Wat hoopt hij te leren? In welke zin voldoet de studie niet aan zijn verwachtingen? Bespreek met de student dat er keuzeruimte is, dat hij dingen soms naar zijn eigen hand kan zetten, dat er meer uit te halen valt dan hij in eerste instantie denkt en dat hij in de lessen aan de orde kan stellen hoe de stof toepasbaar kan zijn in de praktijk.

Zie verder onder voorbeeld 3.

6. Alle onderdelen scoren ongeveer even hoog

Als een student opvallend hoog scoort op alle onderwerpen (bijvoorbeeld in vergelijking tot andere studenten), dan betekent het dat de student een rijk scala aan leerstrategieën tot zijn beschikking heeft en dat aan de belangrijkste voorwaarden voor effectief en efficiënt studeren is voldaan. Het kan nuttig zijn deze student tijdens een workshop (of daar buiten) andere studenten te laten coachen bij het leren studeren.

Een hoge score op H (Ongericht studeren). is echter juist ongunstig. Zie volgende paragraaf

7. Een relatief hoge score voor H (ongericht studeren)

H is een categorie waarbij, in tegenstelling tot de andere categorieën, een hoge score juist een indicatie voor studieproblemen kan zijn. Deze categorie geeft aan dat de student weinig tijd aan studeren besteedt en nauwelijks in de boeken duikt. Met deze uitspraken komt één van de belangrijke factoren van inefficiënt studeergedrag naar voren, namelijk dat de student ook echt niet weet hoe te studeren.

Tot slot: herhalen en oefenen.

Begin zo vroeg mogelijk in de opleiding over leerstrategieën. Je geeft daarmee het signaal af dat een student zich niet hoeft te generen als hij niet weet hoe hij moet studeren en je zult studenten al direct aan het begin van de opleiding op weg kunnen helpen. Een andere manier van leren, ontwikkelen studenten echter niet alleen door te vertellen hoe ze het leren anders kunnen aanpakken. Het is ook een kwestie van oefenen met het nieuwe gedrag. Een goed gesprek kan studenten al op het goede spoor zetten. De nieuwe vaardigheden ontwikkelen en beklijven echter pas goed ze er in de les, of naar aanleiding van de les, mee aan de slag moeten in slim geconstrueerde verwerkingsopdrachten.

Veel studenten zijn pas na tegenvallende toetsresultaten ontvankelijk voor het aanleren van nieuw studeergedrag. Het is daarom belangrijk regelmatig terug te komen op de vraag hoe ze gestudeerd hebben. Maar ook de studenten die al vroeg in de opleiding hun studeergedrag hebben aangepast, hebben er baat bij als je terugkomt op de manier waarop ze studeren. Je kunt bekrachtigen dat ze goed bezig zijn en ze tips geven voor verdere ontwikkeling.